

הרהורים מקופ 27

עינט קרמר

חיטים, עצים ואנשים – מחשבות מפסגת האקלים העולמית

אחד היתרונות הגדולים של ועידת האקלים הוא היותה מזמנת מפגשים עם אנשים שאיכפת להם באמת מעתיד העולם, והם מוכנים להשקיע רבה בדמיון עתיד משגשג ברמה המקומית והעולמית ופעילות למען הגשמתו. החלימה והחשיבה המשותפת התקיימו לאורך מאות אירועי צד וקבוצות לימוד בביתנים ובמרחבים השונים, שאיגדו בתוכם אנשים ונשים מתחומי דעת ועשייה מגוונים, שמצאו בכנס הזדמנות לקדם את העולם כמקום שטוב לחיות בו, לאדם ולבריאה כאחד. יאנוש קורצ'אק, באמרתו הידועה גורס כי "הדואג לימים זורע חיטים, הדואג לשנים נוטע עצים, הדואג לדורות מחנך אנשים". הועידה גרמה לי להבין כי הדואג לעתיד העולם צריך להשקיע בשלושת התחומים כאחד:

זורעים חיטים – חקלאות מחדשת

אדמה פורייה היא אחד המרכיבים המשמעותיים ביותר במאבק במשבר האקלים, מכיוון שהיא מקבעת כמות אדירה של גזי חממה מהאטמוספירה. חקלאות מחדשת (Regenerative Agriculture) הינה חקלאות השואפת להשיב את פוריות האדמה וחיותה הביולוגית, לשפר את ביצועיה ויכולתה לקיים מערכות מזון מניבות לאורך זמן. ביומנו הראשון בוועידה מצאנו את עצמנו באירוע מיוחד שהוביל ארגון מצרי העוסק בחקלאות מחדשת (Sekem), בו למעלה ממאה חקלאים, יזמים, ואנשי סביבה חשבו יחד על הזדמנויות להעצמת החקלאות והחקלאים, תוך שמירה על הקרקע. באופן מפתיע (או לא), הרגשתי ממש כאילו אני במפגש של אנשי "השומר החדש", שכן האתגרים שהוצגו שם, היו דומים מאוד לאתגרים עמם אנחנו מתמודדים בארץ – ירידת הערך הסמלי של מקצוע החקלאות, עליית גיל החקלאים, מחסור באדמות לחקלאים צעירים – וכפועל יוצר של כל אלו, חוסר קשב ופניות לאימוץ טכנולוגיות חדשות המאפשרות לייצר מזון טרי ובריא יחד עם שמירה על הקרקע. היות והבעיות היו דומות, היה ערך של ממש בלמידת הפתרונות המקומיים ובחשיבת עמיתים, ובזיהוי התחום ככזה שניתן לפעול בו יחד, בשיתופעולה אזורי. כך, באופן סמלי, כל מדינה ומדינה תשמר זרעי מורשת (על פני זרעים מהונדסים של חברות הזרעים), אך הן תעשנה זאת יחד – מתוך התבוננות על עתיד משותף ואופטימי.

נוטעים עצים - ומתחברים לאדמה

אחד המאפיינים של מתחם הועידה הוא היותו בנוי באופן שמזכיר לנו לשם מה אנו פועלים, ולא בקטע טוב. שורה של מבנים דמויי מכולות, וביניהם בטון ודוכנים של אוכל מהיר (ולא מזין), קוקה קולה (איר אפשר בלי) ותו לא. במרכז בין הביתנים, אני מקווה שמתוך הומור פנימי, הוצב עץ זית בתוך חבית, והושקה במים מינרלים ממיכל פלסטיק, כמו נותן ביטוי ויזואלי לביטוי "greenwash". בימים אלו אני שותפה במסגרת השומר החדש למסיק זיתים המוני ביערות קק"ל ברחבי הארץ, כך שהאבסורד של עץ זית מנותק מאדמתו קופץ לנגד עיני וקצת שובר לי את הלב.

לכן לא מפתיע בכלל שבתוך ימי הועידה פרץ הקמפיין הנפלא של "100 אלף עצים" - מחויבות לנטיעת כמות עצומה של עצים בישראל, במרחבים עירוניים דווקא, מכל הסיבות הטובות שבעולם, אקולוגיות וציוניות כאחד. אנחנו בשומר החדש בחרנו להצטרף למהלך כחלק מהרצון שלנו לקדם את בטחון המזון בישראל, ולטעת עצמנו באדמת ארצנו.

חינוך אנשים

אחד ממאפייני הועידה היה שכל יום בה הוקדש לנושא מרכזי אחר, סביבו התרכזו שורה של אירועים. היום הראשון בו השתתפנו בוועידה (14.11) הוקדש לשני נושאים - נשים ומים, והנושא שאב אותנו מיד. השתתפנו בפאנלים בהם סיפרו נשים כי הן (כמו מים) מעניקות חיים ולפיכך מחויבות לשמירה הסביבה והקהילה למען הדורות הבאים, שמענו סיפורים על נשים אמיצות שלוחמות למען שימור טבע אל מול

תאגידים, וישבנו במפגשי יזמות, של יוזמות שמובילות נשים חזקות ובעלות השפעה. התימה של היום כולו, כמו גם היותנו משלחת על טהרת הנשים בארגון, גרמה לנו לחוש מועצמות, והגבירה את המחויבות שלנו לעשייה ולפעילות בתחומים אותן אנו מובילות.

בערב, במסגרת פאנל בו השתתפתי בביתן הישראלי, דיברתי על עשייה סביבתית בקרב הציבור הדתי והחרדי בישראל, שפעמים רבות מדירים עצמם מהשיח הסביבתי מתוך תחושה שמדובר בשיח ליברלי, חילוני, לא יהודי שלא קשור אליהם. בפאנל הצגתי פעילות של קבוצת מיקוד דתית וחרדית, הפועלת מתוך תפיסה אמונית והלכתית לפיתוח שיח רוחני ופרקטיקה מעשית לקידום אורח חיים בר קיימא בקרב ציבורים אלו. בשני המקרים המתוארים כאן, לא מדובר על דרך פרגמטית לרתום ציבורים שונים לעשייה הסביבתית, אלא בדבר שבעיני הוא מהותי - להבין שאורח חיים מקיים צריך להיות משותף לכל החברה ואי אפשר לקדם אותו תוך "מחיקת" ציבורים שונים או פעילות מעל ראשם. תיקון עומק של היחס בין המינים, בין מגזרים שונים ובין ציבורים המחזיקים תפיסות עולם שונות, הוא עצמו צעד קדימה לקראת אורח חיים מקיים, ופעמים רבות יראה לנו כי מה (ומי) שתפסנו כחלק מהבעיה יכולים להיות שותפי אמת לפתרון.